

PAŹDZIERNIK 2023

MONITOR CHIŃSKI

„Monitor chiński” omawia i komentuje aktualną sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną w Chińskiej Republice Ludowej oraz chińskie działania w Europie Środkowo-Wschodniej.

DR BARTOSZ KOWALSKI

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR CHIŃSKI

PAŹDZIERNIK 2023

3. Forum Pasa i Szlaku w Pekinie. Pierwsze od czterech lat Forum Pasa i Szlaku, pokazało malejące zainteresowanie chińską inicjatywą, zwłaszcza w państwach rozwiniętych. Pośrednio wskazuje na to mniejsza niż w 2017 roku liczba głów państw i szefów rządów obecnych na szczycie, zwłaszcza z państw europejskich – w tym roku do Chin udali się jedynie przywódcy Rosji, Węgier i Serbii. Oprócz niechęci do legitymizowania chińskiej inicjatywy, wpływ na tę sytuację wydaje się mieć również obecność prezydenta Putina.

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

2 października: Indonezja uruchamia kolej dużych prędkości, powstałą w ramach Pasa i Szlaku. W ceremonii otwarcia kolej, którą zbudowało konsorcjum firm z Indonezji i Chin, udział wziął prezydent Joko Widodo. Projekt kosztował 7,3 mld USD, połączył stołeczną Dżakartę z Bandungiem (142 km).

6 października: Chiny i Brazylia przeprowadziły pierwszą transakcję handlową z pominięciem dolara. Historyczna transakcja dotyczyła eksportu pulpy drzewnej, którą przetransportowano z portu Santos do Qingdao. Sprzedaż rozliczono w juanie, a następnie przeliczono bezpośrednio na reala.

6 października: chińska firma Beijing Yunze Technology dostarczyła Grupie Wagnera satelity szpiegowskie. Kontrakt o wartości 30 mln USD na zakup dwóch satelitów i korzystanie ze zdjęć satelitarnych zawarto w listopadzie 2022 roku, gdy dowodzona przez Jewgienija Prigożyna Grupa Wagnera odgrywała ważną rolę w wojnie Rosji z Ukrainą. Chińskie urzędnicy byli również wykorzystywani przez najemników Grupy Wagnera w czasie operacji w Afryce (m.in. w Libii, Sudanie, Republice Południowoafrykańskiej i Mali), jak i w trakcie „buntu Prigożyna”. W lutym br. Stany Zjednoczone wpisały Beijing Yunze Technology na listę firm objętych sankcjami w związku ze wspieraniem rosyjskich działań wojennych.

11 października: Sri Lanka renegecuje z Chinami spłatę długu w wysokości 4,2 mld USD. Dzięki skutecznym negocjacjom z Exim Bankiem w sprawie restrukturyzacji długu, Sri Lanka będzie mogła pozyskać wsparcie finansowe z

Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Dług zagraniczny Sri Lanki wynosi blisko 47 mld USD, z czego 52% należy do Chin.

15 października: Ukraina wyklucza Hikvision z przetargu na budowę sieci monitoringu miejskiego w Złoczowie. Ukraińska Komisja Antymonopolowa (UKA) podtrzymała decyzję rady miejskiej Złoczowa (miasto w obwodzie lwowskim), która wyłączyła firmę Engineering-Analytica LLC – ukraińskiego partnera chińskiego Hikvision, z przetargu na budowę sieci monitoringu o wartości 15 tys. USD. Wcześniej Engineering-Analytica LLC złożyła skargę do UKA, wskazując, że władze Złoczowa zastosowały w przetargu „przepisy dyskryminacyjne”, ponieważ Hikvision zostało wpisane przez Narodową Agencję Zapobiegania Korupcji na listę sponsorów wojny. Wskazuje się, że podobne problemy będą pojawiać się coraz częściej. Ukraina musi odbudować infrastrukturę zniszczoną przez wojnę, a chińskie firmy będą prawdopodobnie oferowały tańsze produkty od swych zachodnich konkurentów.

18 października: Chiny zbudują w Pakistanie linię kolejową za 7 mld USD. Umowa w sprawie Mainline-1 (ML-1), przewiduje budowę linii kolejowej z Peszawaru do portu w Karaczi (2600 km). Pociągi mają rozwijać prędkość do 165 km/h (dwukrotnie wyższą niż obecnie).

18 października: 3. Forum Pasa i Szlaku (FPS) w Pekinie. Spotkanie w Pekinie otworzył Xi Jinping, który dziesięć lat temu osobiście zainaugurował Inicjatywę Pasa i Szlaku w Kazachstanie. Choć przedstawiono obszerne listy wielo- i dwustronnych rezultatów Forum, a przewodniczący ChRL przekonywał zgromadzonych, że w ciągu minionej dekady ponad 150 państw i 30 organizacji międzynarodowych podpisało dokumenty w sprawie współpracy w ramach Pasa i Szlaku, to skromna liczba zagranicznych głów państw i szefów rządów obecnych w Pekinie, wskazuje na zmniejszenie zainteresowania chińską inicjatywą, zwłaszcza w państwach rozwiniętych (zob. komentarz).

23 października: Komisja Europejska przyjęła przepisy chroniące państwa UE przed stosowaniem wymuszenia ekonomicznego ze strony państw trzecich. Geneza tzw. Anti-Coercion Instrument (ACI) związana jest z nieformalnymi sankcjami gospodarczymi, które Chiny nałożyły na Litwę na tle Tajwanu. W podobnym przypadku UE będzie mogła teraz przyjąć środki zaradcze, takie jak nałożenie ograniczeń handlowych, na przykład w postaci zwiększonych ceł, licencji importowych lub eksportowych, ograniczeń w handlu usługami lub dostępie do bezpośrednich inwestycji zagranicznych lub zamówień publicznych. ACI zostanie podpisana prawdopodobnie 22 listopada br.

27 października: Filipiny wycofują się z projektów związanych z Pasem i Szlakiem. Władze Filipin zakończyły starania o chińskie finansowanie trzech dużych projektów kolejowych o łącznej wartości 5 mld USD, negocjowanych od 2016 roku przez administrację byłego prezydenta Rodrigo Duterte. Choć obecne napięcia pomiędzy oboma państwami na Morzu Południowochińskim z pewnością przyspieszyły decyzję Filipin, to wskazuje się, że Chiny nie wykazywały realnego zainteresowania zaangażowaniem się w finansowanie tych projektów, co z kolei stawia w niekorzystnym świetle prochińską politykę Duterte, który ustępstwa polityczne wobec Chin uzasadniał przyszłymi korzyściami gospodarczymi.

30 października: zmarł Li Keqiang, premier ChRL w latach 2013-2023. Oddając cześć zmarłemu nagle politykowi, w całym Chinach ludzie zaczęli składać kwiaty w różnych publicznych miejscach. Chińskie władze starają się umniejszać skalę publicznej żałoby, którą najwyraźniej postrzegają w ramach cichego protestu, pomne wydarzeń po śmierci Zhou Enlaia w 1976 roku i Hu Yaobanga w 1989 roku.

KOMENTARZ

Długa lista nieobecnych na 3. Forum Pasa i Szlaku (FPS) w Pekinie. Pierwsze od czterech lat FPS pokazało malejące zainteresowanie chińską inicjatywą, zwłaszcza w państwach rozwiniętych. Pośrednio wskazuje na to mniejsza niż w 2017 roku liczba głów państw i szefów rządów obecnych na szczycie, zwłaszcza z państw europejskich – w tym roku do Chin udali się jedynie przywódcy Rosji, Węgier i Serbii. Oprócz niechęci do legitymizowania chińskiej inicjatywy, wpływ na tę sytuację wydaje się mieć również obecność prezydenta Putina. Zachowawczość przywódców europejskich w tym względzie nie dotyczy premiera Viktora Orbána i prezydenta Aleksandra Vučića, którzy wykorzystali pobyt w Pekinie do odbycia dwustronnych rozmów z otoczonych zachodnim ostracyzmem Władimirem Putinem. Przywódcy Serbii i Węgier byli również jedynymi spośród 14 państw Europy Środkowo-Wschodniej uczestniczących w formacie współpracy Chin-EŚW. Ponadto, w gronie uczestników Forum zabrakło premiera Gruzji Irakiego Garibaszwiliego, który jeszcze w czasie lipcowej wizyty w Pekinie z entuzjazmem wypowiadał się o korzyściach związanych z uczestnictwem jego państwa w Pasie i Szlaku i uzyskał wsparcie Chin odnośnie do członkostwa Gruzji w 14+1 jako państwa-observatora.

Za dużą niespodziankę należy uznać nieobecność Aleksandra Łukaszenki, który poprzednie edycje FPS wykorzystywał do celów legitymizacji w polityce

wewnętrznej (w 2017 roku zabrał do Pekinu nawet swojego syna). Tym razem przywódca Białorusi nie pojawił się w Chinach, choć otrzymał zaproszenie. W kontekście tegorocznej instytucjonalizacji formatu 5+1 (Chiny-Azja Centralna), którego inauguracyjny szczyt z udziałem liderów sześciu państw odbył się w Xi'an, zaskoczenie budzi również nieobecność przywódców Tadżykistanu i Kirgistanu. W porównaniu z poprzednimi edycjami, na tegorocznym Forum pojawiła się również mniejsza reprezentacja państw ASEAN, do Pekinu przyjechali przywódcy tylko połowy z nich (Wietnamu, Indonezji, Kambodży, Laosu i Tajlandii).

Pomimo stosunkowo niewielkiej liczby uczestników, gospodarzom nie udało się sformułować wspólnego oświadczenia, które wieńczyło poprzednie edycje Forum Pasa i Szlaku. Zamiast tego opublikowano „oświadczenie gospodarza”. Wskazuje to na brak konsensusu nawet w najbardziej podstawowych kwestiach związanych z chińską inicjatywą, w dziesiątą rocznicę od jej inauguracji.

Chiny wobec wojny izraelsko-palestyńskiej. Choć przez większą część swojego istnienia ChRL sprzyjała Palestynie (i państwom arabskim), to na początku lat 90. XX wieku doszło do normalizacji stosunków z Izraelem, który stał się ważnym partnerem gospodarczym Chin. Od tej pory Pekin starał się zachować dobre relacje z obiema stronami bliskowschodniego konfliktu – w tym duchu utrzymana jest również reakcja Chin zarówno wobec ataku Hamasu na Izrael 7 października, jak i ataków Izraela na Strefę Gazy. Niemniej Chiny więcej winy „w konflikcie izraelsko-palestyńskim” przypisują stronie izraelskiej. Jak dotąd, przedstawiciele chińskiej dyplomacji unikają bezpośredniej krytyki Hamasu, którego nie wymieniają z nazwy w swych oświadczeniach. Natomiast Wang Yi stwierdził, że Chiny są przeciwne „wszelkim działaniom przeciwko ludności cywilnej”, jednocześnie oceniając, że postępowanie Izraela „wykracza poza działania w samoobronie”.

Ponadto, Chiny nadal podtrzymują swoje stanowisko, że jedynym konstruktywnym wyjściem z konfliktu jest „rozwiązanie dwupaństwowe”, czyli utworzenie niepodległej Palestyny obok Izraela. Stanowisko Chin jest zbieżne z optyką Rosji, co potwierdziły zarówno rozmowa Xi Jinpinga z Władimirem Putinem przy okazji Forum Pasa i Szlaku, jak i spotkanie specjalnego wysłannika ChRL ds. Bliskiego Wschodu Zhai Juna z rosyjskim wiceministrem spraw zagranicznych Michaiłem Bogdanowem w Katarze.

Przewodniczący Xi Jinping publiczne stanowisko w konflikcie zajął dopiero dwa tygodnie od wybuchu działań zbrojnych. W rozmowie z premierem Egiptu Mustafą Madbulim opowiedział się za jak najszybszym zawieszeniem broni i potwierdził, że według Chin podstawowym sposobem na rozwiązanie konfliktu jest utworzenie

niepodległej Palestyny zgodnie z rozwiązaniem dwupaństwowym. Natomiast na razie nie należy oczekiwać, że Chiny aktywnie włączą się w rozwiązanie konfliktu. W ciągu pięciu tygodni od wybuchu wojny, Chiny prezentowały postawę wyczekującą. Jak dotąd żaden w wysokich rangą przedstawiciel chińskich władz nie odwiedził Bliskiego Wschodu, a Pekin ograniczał się do apelów o natychmiastowe zawieszenie broni, ochronę cywili i rozpoczęcie rozmów pokojowych. Ponieważ realne możliwości oddziaływania Chin na zakończenie konfliktu są niewielkie, to będą one zapewne wykorzystywały obecną sytuację do krytykowania działań Stanów Zjednoczonych i wielu państw zachodnich, których wsparcie dla Izraela (w kontekście postawy wobec Ukrainy i Rosji), jest w Pekinie, jak i wielu państwach rozwijających się, odczytywane jako stosowanie „podwójnych standardów”.

II. CHINY I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

30 września: nowym ambasadorem ChRL w Serbii został Li Ming. Po przyjeździe do Serbii, Li Ming powiedział, że możliwości współpracy chińsko-serbskiej są nieograniczone, a dzięki wspólnym osiągnięciom oba państwa będą pisać nowy rozdział w historii swej „żelaznej przyjaźni”. Li Ming urodził się w 1974 roku. Jego dotychczasowa kariera dyplomatyczna w ogóle nie była związana z Europą, w przeszłości pełnił on m.in. funkcję konsula ChRL w Toronto (2000-2004), radcy w ambasadzie ChRL w Australii (2013-2016), zastępcy dyrektora generalnego w wydziale Ameryki Północnej i Oceanii (2016-2020), a od 2020 roku był ambasadorem na Wyspach Salomona.

W ciągu tygodnia od objęcia nowej funkcji, ambasador Li spotkał się z pierwszym wicepremierem i ministrem spraw zagranicznych Iwicą Dačićem oraz dwoma wicepremierami: ministrem obrony Milošem Vučevićem i ministrem finansów Sinišą Malim. W kolejnych dniach Li Ming spotkał się również z wicepremier i ministrem kultury i informacji Mają Gojković, a także innymi ministrami, w tym rolnictwa, leśnictwa i ochrony wód Jeleną Tanasković, budownictwa, transportu i infrastruktury Goranem Vesićem, górnictwa i energii Dubravką Đedović Handanović oraz informacji i telekomunikacji Mihailo Jovanovićem.

Natomiast poprzednia chińska ambasador w Serbii Chen Bo, została dyrektorką Chińskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych (CISS), oraz sekretarzem generalnym w Centrum Badań nad Myślą Dyplomatyczną Xi Jinpinga.

5 października: Martin Tomčo nowym ambasadorem Czech w Chinach. Tomčo jest doświadczonym dyplomatą, poprzednio pełnił funkcję ambasadora w Japonii i Korei Północnej. Na placówce w Chinach zastąpi Vladimíra Tomšíka, który jest zaufanym współpracownikiem poprzedniego prezydenta Miloša Zemana.

17 października: spotkanie Xi Jinpinga z Aleksandarem Vučićem. Przywódca ChRL, oprócz wyrazów wsparcia dla suwerenności i integralności terytorialnej Serbii, mówił również, że oba państwa powinny wspólnie pracować nad budową i zarządzaniem linii kolejowej Serbia-Węgry i rozwijać najważniejsze chińskie inwestycje w Serbii, jak np. huta w Smederewie, będąca własnością Hebei Steel. Ponadto, Xi Jinping wskazał na nowe obszary współpracy dwustronnej, takie jak gospodarka cyfrowa i innowacje technologiczne.

Z kolei prezydent Vučić powiedział, że duża delegacja rządowa, która przyjechała z nim do Pekinu na Forum Pasa i Szlaku, jest probierzem szacunku Serbii wobec Chin. Przywódca Serbii mówił, że jest dumny z „żelaznej przyjaźni” łączącej oba państwa i wdzięczny za pomoc Chin w kryzysowych sytuacjach oraz „równościowe traktowanie”. Aleksandar Vučić zapewnił również, że wspiera trzy globalne inicjatywy Chin zaproponowane przez Xi Jinpinga.

Po rozmowach przywódców podpisano umowę o wolnym handlu (FTA), średniookresowy plan działań w ramach Pasa i Szlaku oraz memorandum w sprawie współpracy przemysłowej i inwestycyjnej.

17 października: Chiny i Serbia podpisują umowę o wolnym handlu (FTA). Negocjacje w tej sprawie trwały od kwietnia do września br. To pierwsza umowa tego typu podpisana przez Chiny z państwem z Europy Środkowo-Wschodniej i 22 na świecie. FTA jest przez chińskie władze przedstawiana jako istotne osiągnięcie III Forum Pasa i Szlaku.

Oba państwa mają teraz uruchomić odpowiednie procedury służące implementacji FTA. Dla przykładu, serbscy producenci win oceniają, że cło na eksport ich produktów do Chin ma zostać zniesione w ciągu pięciu lat (obecnie wynosi 42%). Serbia może obecnie eksportować wino do UE bezcłowo, ale w granicach wyznaczonych kontyngentów. FTA jest więc przedstawiana jako szansa, choć pod znakiem zapytania stoją możliwości zwiększania produkcji przez serbski przemysł winiarski, jak i samo zainteresowanie chińskich konsumentów jego produktami.

17 października: spotkanie wiceprzewodniczącego Centralnej Komisji Wojskowej ChRL Zhang Youxia z wicepremierem i ministrem obrony Serbii Milošem Vučevićem. Według krótkiego komunikatu ministerstwa obrony ChRL, obaj politycy podkreślili, że rozwój współpracy dwustronnej jest efektem doskonałych relacji osobistych między przywódcami obu państw. Ponadto, Zhang Youxia podkreślił, że Chiny doceniają aktywne wsparcie Serbii w odniesieniu do globalnych inicjatyw Xi Jinpinga oraz chcą pogłębiać współpracę pomiędzy armiami obu państw. Natomiast minister Vučević, oprócz potwierdzenia stanowczego przywiązania Serbii do „polityki jednych Chin”, zapewnił, że Serbia chce nadal wzmacniać współpracę wojskową z Chinami.

Według informacji serbskiego ministerstwa obrony, minister Vučević ocenił, że najważniejszym elementem współpracy militarnej z Chinami jest obszar wojskowo-techniczny, w którym poczyniono najwięcej postępów. Rozmawiano o zakupie chińskich dronów wojskowych i systemach antyrakietowych. W czasie spotkania omawiano również szczegóły współpracy między armiami obu państw i wymiany wiedzy w zakresie medycyny wojskowej i szkolenia żołnierzy.

17 października: spotkanie Xi Jinpinga z premierem Viktorem Orbánem. Przywódca ChRL wyraził głęboką wdzięczność wobec Węgier za ich długoletnią przyjazną postawę wobec Chin, oraz podziękował węgierskiemu premierowi za udział we wszystkich trzech edycjach Forum Pasa i Szlaku. Xi Jinping powiedział również, że Chiny chcą być nadal dobrym przyjacielem Węgier i wykorzystać 75. rocznicę ustanowienia stosunków dyplomatycznych, która przypada w przyszłym roku, do podwyższenia statusu partnerstwa strategicznego pomiędzy oboma państwami. Ponadto, przywódca ChRL wyraził gotowość do wymiany doświadczeń z Węgrami w zakresie zarządzania partiami politycznymi i administracją państwową.

Z kolei premier Orbán, podkreśliwszy, że chińskie inwestycje przyczyniają się do rozwoju gospodarczego i społecznego Węgier, stwierdził, że Węgry chcą pogłębiać przyjaźń i współpracę z Chinami i będą nadal „zaufanym przyjacielem i partnerem Chin w UE”. Jednocześnie premier Orbán sprzeciwił się jakimkolwiek próbom „gospodarczego odłączania” się UE od Chin.

Przy okazji trzydniowej wizyty w Pekinie, premier Węgier spotkał się również m.in. z założycielem koncernu Huawei Ren Zhengfeiem i prezesem China Construction Bank (CCB) Tian Guolim.

Według doniesień węgierskich dziennikarzy śledczych, Chiny naciskają na Węgry, aby na węgierskim odcinku linii kolejowej Budapeszt-Belgrad, wdrożyć chińską technologię, która nie jest zgodna ze standardami UE, a nawet może stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego. W czasie spotkania w Pekinie Xi Jinping miał nalegać na premiera Orbána, aby Węgry zainstalowały na tejże linii kolejowej chińską sygnalizację i system obsługi pociągów.

19 października: spotkanie Wang Yi z ministrem rozwoju Grecji Kostasem Skrekasem. Wang Yi powiedział, że rozwój portu w Pireusie jest istotnym przykładem korzystnej dla obu państw współpracy w ramach Pasa i Szlaku. Ponadto, zapewniwszy, że Chiny są partnerem, a nie rywalem UE, minister Wang wyraził oczekiwanie, że Grecja będzie odgrywać konstruktywną rolę w rozwoju całościowego partnerstwa strategicznego Chiny-UE. Z kolei minister Skrekas przypomniał, że Grecja i Chiny to jedne z najstarszych cywilizacji na świecie, a Grecja „jest jednym z pierwszych państw europejskich, które przyłączyło się do Inicjatywy Pasa i Szlaku” [w rzeczywistości zrobiła to jako jedna z ostatnich, w 2018 roku, BK.].

Przedstawiciel rządu w Atenach zapewnił również, że Grecja jest stanowczo przywiązana do „polityki jednych Chin” i chce wspólnie z Chinami zbudować największy port na Morzu Śródziemnym.

19 października: spotkanie wiceprzewodniczącego SK OZPL Peng Qinghua z delegacją partii politycznych z Bośni i Hercegowiny. W krótkim komunikacie poinformowano, że rozmawiano o rozwoju stosunków dwustronnych, wspólnej budowie „Pasa i Szlaku” i wzmocnieniu współpracy między organami legislacyjnymi obu państw.

19 października: Słowacja zwróci się ponownie wobec Chin? Na tydzień przed zaprzysiężeniem na premiera Słowacji, Rober Fico powiedział, że gdyby został premierem kilka dni wcześniej, pojechałby na Forum Pasa i Szlaku do Pekinu, tak jak zrobił to Viktor Orbán.

25 października: Senat Uniwersytetu Wrocławskiego ostatecznie kończy współpracę z Instytutem Konfucjusza. Jak poinformowała wrocławska uczelnia „decyzja Senatu to konsekwencja wygaśnięcia 25 stycznia 2023 roku umowy, na podstawie której Instytut funkcjonował w strukturze Uniwersytetu Wrocławskiego jako centrum dydaktyczno-badawcze. Od marca 2023 roku Instytut działał jako jednostka podległa bezpośrednio Rektorowi. Instytut Konfucjusza na Uniwersytecie Wrocławskim prowadził kursy języka chińskiego w latach 2008-2022”.

KOMENTARZ

Kanały partyjne w chińskiej polityce zagranicznej wobec Serbii. W kontekście wizyty serbskiej delegacji na Forum Pasa i Szlaku zwraca uwagę spotkanie prezydenta Vučića z Wang Huningiem, jednym z najważniejszych ideologów KPCh. Choć kierowana przez Wang Huninga Ludowa Polityczna Konferencja Konsultatywna Chin (LPKKCh) pełni funkcje tylko doradcze, to jej szef jest jednocześnie członkiem ścisłego kierownictwa KPCh; w spotkaniu z prezydentem Serbii udział wzięli również wiceprzewodniczący LPKKCh Hu Chunhua i Wang Dongfeng, sekretarz generalny tej instytucji.

W rozmowie z Aleksandrem Vučićem, Wang Huning zadeklarował, że „1,4 mld Chińczyków darzy Serbię przyjaznym uczuciem i zdecydowanie wspiera w ochronie jej suwerenności, bezpieczeństwa oraz obronie jej interesów narodowych i godności narodowej”. Wang zapewnił również o znaczeniu politycznego konsensusu między przywódcami ChRL i Serbii, oraz całościowego partnerstwa strategicznego obu państw, którego implementację LPKKCh będzie wspierać. Słowa o wzajemnym wsparciu Serbii i Chin w kwestii integralności terytorialnej, które

stanowią fundament współpracy politycznej obu rewizjonistycznych państw w kwestii, odpowiednio Kosowa i Tajwanu, nie budzą zaskoczenia. Natomiast fraza o „ochronie godności narodowej” jest relatywnie nowym elementem chińskiej retoryki wobec Serbii. Minister spraw zagranicznych Wang Yi posłużył się nią m.in. w rozmowach z prezydentem Vučićem (w 2021 r. i 2022 r.). Znaczenie tego sformułowania wykracza jednak poza wsparcie Chin dla serbskiego stanowiska wobec Kosowa. Wsparcie dla „ochrony godności narodowej” pojawiło się również w retoryce chińskiej dyplomacji wobec reżimu Aleksandra Łukaszenki. W tym sensie, fraza jest raczej wyrazem resentymentu wobec zasad demokracji liberalnej, który łączy władze Chin z przywódcami państw autorytarnych.

Z kolei prezydent Vučić podkreśliwszy znaczenie głębokiej przyjaźni i szczerego zaufania w relacjach serbsko-chińskich, powiedział, że za każdym razem, gdy odwiedza Chiny, czuje się, „jakby wracał do domu”. Zadeklarował również, że „Serbia pamięta o mocnym wsparciu i pomocy Chin”. Choć prezydent Vučić nie sprecyzował obszaru rzeczzonego wsparcia, to można założyć, że chodzi o współpracę w walce z pandemią Covid-19, którą oba państwa wykorzystywały na potrzeby swoich polityk wewnętrznych oraz „walki narracyjnej” z Zachodem, tj. z Unią Europejską. Ponadto, Aleksandar Vučić zapewnił, że Serbia będzie nadal wspierać szereg globalnych inicjatyw zaproponowanych przez przewodniczącego Xi Jinpinga i aktywnie w nich uczestniczyć, co należy również interpretować w ramach antyzachodniej retoryki.

Według Adriana Brony z Uniwersytetu Jagiellońskiego, od XX zjazdu KPCh w 2022 roku widać wyraźnie, że coraz więcej członków SK KC jest zaangażowanych do prowadzenia polityki zagranicznej. Oprócz trzech członków „tradycyjnie” zajmujących się polityką zagraniczną (sekretarza generalnego, premiera i przewodniczącego OZPL), do działań na arenie międzynarodowej kierowani są kolejni członkowie tego siedmioosobowego grona. W tym względzie należy wymienić Li Xi, który reprezentował ChRL na szczyście G77 w Hawanie we wrześniu br., co wcześniej nie zdarzało się szefom Komisji Dyscyplinarnej KC KPCh.

Ważnym kontekstem udziału w Forum zarówno Aleksandara Vučića, jak i Viktora Orbána, była obecność Władimira Putina. Przyjazd prezydenta Rosji do Pekinu, który zniechęcił do uczestnictwa w Forum przedstawicieli wielu państw europejskich, dla premiera Węgier i prezydenta Serbii był okazją do odbycia dwustronnych rozmów z przywódcą Rosji. W pewien sposób potwierdza to prawidłowość, że najbliższymi partnerami politycznymi Chin w Europie są państwa prorosyjskie: Węgry i Serbia, które podobnie jak Rosją, są państwami rewizjonistycznymi.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

